

Svmma Juris Canonici

Comprehensa Tribus Partibus In Qva Distincte Et Svccincte Explicantur,
quæ ad personas, negotia, & iudicia Ecclesiastica ex Canonum præscripto,
pertinent

Agens De Rebus Ecclesiæ Sacris, & profanis, earumque usu, acquisitione,
conservatione, & alienatione

Strein, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1658

§. 3. De sortibus

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61834)

habere *Azor* c. 20. notat, cum dicatur, contra facientes subijci arbitrio gubernatoris, & arbitrio futuri Pontificis, ut puniantur, *Craffenf. in l. à Titio ff. de verb. oblig. Sraccha l. cit. part. 4.* Verum *Gregorius XIV. Constitutio*, quam refert *Stephanus Quaranta* v. *Electio. Complectens*, & prohibens sponfiones super vita, vel morte Pontificis, vel electione futura etiam extra tempus Sedis vacantis universalis est. Irritæ sunt igitur omnes ejusmodi sponfiones, & qui eas faciunt excommunicationem incurrunt Summo Pontifici reservatam: illis puta in provinciis, & dicecesibus ubi promulgatæ, & receptæ sunt. *Fill. tract. 37. c. 3. num. 30.* Idem ferè de sponfionibus super dubia Cardinalium electione dicendum, quoniam eadem in *Constitut. à Gregorio Pontifice* vetantur. *Lugo D. 31. Sess. 6. num. 90.*

V. In Francia, & Flandria celebrari sponfionem ferunt hoc ferè modo Titius à Cajo 100. aureos accipit, ea conditione, ut ducentes reddere teneatur, si post biennium lustrata Italia, & Roma incolumis redierit, vel uxorem acceperit. Nihil in eo contractulaterè iniquitatis videtur, quia eventus dubius est, & uterque periculo amittendi sese exponit. Nam si Titius non redierit quod contingens est Cajo amittit centum: si autem redierit Titius, ducentos ipse amittet, secundum conventionem. *Azor & Tholos. loc. cit. de aliis similibus v. apud Angel v. Vjura. §. 1. n. 42. Sily. eod. g. 36. Rosellam num. 39. ci. fin.*

VI. Actio ex hoc contractu, cum honestam causam habet, oritur *prescriptis verbis*: cum verò turpem, conditionis sine causa, quia refert speciem innominati

contractus. *Facio, ut des: vel Do, ut facias*: cum neque depositum propriè, neque lequestrum sit. *Godd. in l. sponfio nu. 14. ff. de verb. oblig. Vlpian. in l. si gratitiam ff. de preser. pt. verbis Oldendorp. Classe 4. act. 40.*

§. III.

De Sortibus.

I. Sortem vocamus actionem ab homine susceptam, ut ex illius eventu occultum aliquid innotescat. *S. Tho. opus. de sortibus & 2. q. 95. art. ult.* quem Summistæ sequuntur. Alia est consultoria, alia divinatoria, alia divisoria. De primis duabus in explicatione primi præcepti Decalogi Morales agere solent. Tertia species huic pertinet, & definitur *Contractus, quo de re communi paciscuntur aliqui, ut sorte exploretur, cujus esse debeat*, quemadmodum milites circa Christi tunicam fecerunt. *Joan. 19. v. 24.* Aliter quoque defini potest, nimirum, ut sit *Contractus, quo mittuntur sortes, ut posito eventu quamvis casuali voluntas contrahentium conditionata in absolutam transeat*, & res illi tribuatur, cui sors annuit. *Angel. v. sors num. 1. Sily. v. superstitio num. 9. Armilla. n. 1. Sanchez l. 2. Moral. c. 38. n. 56.*

II. Contractus sortis divisorie per se non est illicitus, imò sublati fraudibus non rarò utilis, & necessarius. Quod lapsiens indicat *Prov. 18. v. 18.* Contradictiones comprimit sors, & inter potentes quoque dijudicat. Nec defunt Auctores, qui existiment, Apostolos orbem terrarum pro Evangelii prædicatione mittendo sortem divisisse, uti refert *Francisco Turrianus l. 8. Const. Apost. c. 5.* quin etiam *S. August. epist. 180. ad Honoratum* tempore peltis sorte dirimendum esse scribit, quis

quis ex Sacerdotum numero subire periculum debeat. Et inter plures mortis reos, si noxiom patetur omnes necare, dirimi sorte potest, quis ex omnibus supplicio afficiendus sit. teste *Delrio l. 4. c. 4. Lefio. c. 43. Dub. 9.* Idem de proiciendis mercibus in communi naufragio: de insequendo hoste, cum una aliqua cohors sufficere censetur, aliisque casibus dicendum est. *Io. Maior in 4. Dist. 15. Q. 22. §. Quarto dubitatur. Az. l. 1. §. 21. Laym. l. 4. tr. 10. c. 3. Torreblanca l. 1. de Magia divinatrice c. 22. num. 40.*

III. Prohibitæ sunt sortes circa beneficia ecclesiastica, electionem, & compromissarios pro ecclesiastica electione. *c. Ecclesia de sortilegiis, ubi Honorius. 11. sortis usum in electionibus perpetua prohibitione damnat.* Quod amplius monent *Barbosa* etiam ad officia ecclesiastica. Conuenit enim vel maximè, præpositos ecclesiarum, & Officiales eligere digno et gradu, cum nihil utilius ad Dei gloriam, & animarum salutem contingere possit, quam boni pastores: ut è contra nihil perniciosius malis, & indignis. *Sanch. l. 2. Mor. c. 38. num. 71. V. Barb. in c. cit. Ecclesia.*

IV. Electio per sortes ad beneficia ecclesiastica non tantum illicita, sed irrita quoque, & nulla est. *c. Quia propter de elect. ubi forma electionis præscribitur, & non valere aliter factam electionem declaratur.* Neque obstat, quod in *c. cit. Ecclesia* à Pontifice non reprobatur electio, ut nulla, per commissarios sorte electos facta, quia licet electi sorte essent nihilominus seruare potuerunt formam in *c. Quia propter. præscriptam, secundum illa verba. Vel saltem eligendi potestas aliqui-*

bus viris idoneis committatur, qui vice omnium ecclesiæ viduatæ provideant de pastore. Suar. l. 2. de superst. c. 12. n. 10. Layman. l. 4. Tract. 16. c. 3. n. 9. Max. Sandeus in discept. de Rege Rom. Sect. 3. n. 2. & 3.

V. Dices, saltem in casu quo suffragia paria sunt, inter duos valere fors poterit. Tunc enim vix superest aliud remedium, & uterque dignus iudicatur honore, & gradu, de quo certatur. Adde, quod in multis congregationibus usu receptum est, ut plures eligantur, non ut omnes officium habeant, sed ut inter eos solos fors mittatur ad separandum unum. Verum his non obstantibus eiusmodi sortitio iure communi reprobatur in generali prohibitione capituli. *Quia propter de electionib. Ec falsò supponitur, aliud nullum remedium superesse, quia licet eligere compromissarios à quibus electio fiat. Nec bene dicitur, utrumque dignum iudicatum esse, cum neuter à Capitulo, sed à parte duntaxat approbatus sit. Sayrus l. 4. c. 5. Lef. c. 5. Lef. c. 43. n. 58. Barb. in c. clericos. Dist. 21.*

VI. Lites ecclesiasticas sortium interuentu dirimere prohibitum non est. Ita sentisse aliquos Iurisperitos testatur *Felinus in c. Capitulum de rescript. quibus fauet. Glo. in c. licet causam. De probat. V. Vti possidetis, quo loco de litigantibus super beneficio loquens dicit, Vbi nullus, vel uterque ostendit titulum, & omnino sunt æquales probationes, nec apparet, quis ad iudicium provocavit, sorte dirimatur: & allegat iura civilia, & c. Sors. 26 q. 2. quatenus dicit, sortem non esse malam, infertque, nec in tali materia prohibitam esse. Subscribit. *Ostiensis num. 20. & Abbas n. 37. Navar. c. 11. n. 38.* Verum licet admitti ea sententia possit, non admittitur tamen,*

T t t m e m,

men, ut sortitio illa privata litigantium auctoritate fiat, sed auctoritate Judicis opus esse. Nam super beneficio pacisci privata auctoritate Simoniacum reputatur: quod incommodum cessat, quando Judicis auctoritate fit. Addit *Suarez loco cit. nu. 15.* multò magis in litibus non Ecclesiasticis, ac sæcularibus imò electionibus quoque sortibus uti licere, quemadmodum usus ipse legum certissimus interpres docet. *V. Sanchez loco cit. num. 76 & seq. Filliut. tract. 24 c. 4. num. 101. Eesius c. 43. Dub. 9. num. 58.*

VII. Sortium usus quamvis ex se malus non sit, sed indifferens, vitari tamen pluribus modis potest, videlicet, *Primò*, per æstimationem, & intentionem malam, ut si quis credat juxta dispositionem aliorum contingere effectum in sortibus, vel confidat in auxilio, & assistentia dæmonis, vel in fortuna, quæ non sit providentia Dei. *Secundò* vitari potest ratione materiz, vel contra justitiam commutativam in electionibus ad beneficia, & officia, vel vindicativam in pœnis. Contingere enim facilè potest, ut in eum fors cadat, qui minimè omnium deliquerit, nisi fortè ad ejusmodi sortitionem boni publici cura, & necessitas impellat: quo in eventu quilibet alioqui nocens jure suo cessisse putatur. *Tertiò* mala sortitio erit, si intendatur effectus, qui non est ullo modo in potestate eligentium, ut si dere aliena mittant sortes, vel de ea, quam non possunt sua voluntate dividere, & applicare. Est enim tunc manifesta injustitia, & misceri potest sacrilegium pro materiz qualitate. Quod si per aliquod signum à Deo expectetur effectus, non divisoriz, sed con-

sultoriz sortes erunt, de quibus hic minimè tractamus. *Quartò* potest malitiam trahere ex modo, si nimirum quis fraudibus utatur inter sortiendum, quemadmodum in ludo fieri solet: ubi haud dubiè injustitia committitur. Potest etiam contingere irreverentia, ut si utantur libro evangeliorum, aut divinum oraculum pro rerum terrenarum acquisitione. *Quintò* denique malæ sunt sortes per solam legum prohibitionem, in quibus legislator pro fine habet alienos mali, aut periculi fugam, ut de electionibus ad beneficia Ecclesiastica ex dictis patet. *V. Filliut. tract. 24 c. 4. num. 97.*

VIII. Ex his colligitur, admitti non posse, quod *Baldus in l. Meminimus C. quando, & quibus quarta pars debetur.* Non licere sortibus uti, nisi in casibus à jure permittis, & in aliis omnibus peccatum committi. Sunt enim, ut ex dictis liquet, per se non malæ sed indifferentes, eodem modo, quo ludi, & sponsiones. Quocirca dicendum potius est, in sortitione ut sic, non contineri malitiam, sed illam contrahere vel à fine malo, vel circumstantiis parùm honestis: aliàs ne quidem approbari aliquando à Magistratu possent: quia non in se bonæ erunt, quia permittuntur, cum intrinseca bonitas & malitia actuum ab humano arbitrio non pendeat. *Torreblanca l. 1. Dæmonol. c. 22 num. 17. & seq. Gloss. in c. c. Ecclesia Felinus in c. Capitulum de rescriptis num. 21. & c. Licet causam de probat. num. 44. Sanchez l. 1. Const. c. 8. D. 36. & l. 2. Moral. c. 38. Em. Sa. V. Sortes. Suarez l. 2. de superstit. c. 12. nu. 17. Barb. in c. Sors 22. quest. 5. Tholos. l. 34. c. 5. Fagund. l. 1. in Decal. c. 40. Lug. Disp. 34. sect. 6. num. 91.*